Fragment publikacji

Polityka rachunkowości w jednostkach budżetowych. Wzorzec zarządzenia z komentarzem (z suplementem elektronicznym)

Jarosław Jurga

Przejdź do książki na: **www.sklep.oddk.pl**

fragment

2.5. Związek rachunkowości budżetowej z klasyfikacją budżetową

Ewidencja księgowa jednostki budżetowej jest nierozerwalnie związana z klasyfikacją budżetową dochodów i wydatków. Fundamentem tego związku jest ujęcie kasowe (art. 40 ust. 2 pkt 1 uofp) – skoro dochody i wydatki ujmuje się w terminie zapłaty i według podziałek klasyfikacji, ewidencja analityczna kont dochodów i wydatków musi odwzorowywać działy, rozdziały i paragrafy. Samą klasyfikację określa Minister Finansów w drodze rozporządzenia (art. 39 ust. 4 i 5 uofp, wskazany jako podstawa wydania rozporządzenia klasyfikacyjnego), a spójność przypisania paragrafów do kont wspierają wytyczne publikowane na podstawie art. 40a uofp, omówione w punkcie 2.4.

Związek ten ma wymiar kontrolny. Dane z kont dochodów i wydatków muszą dać się uzgodnić z podziałkami klasyfikacji, bo na ich podstawie sporządza się sprawozdania budżetowe; rozbieżność między ewidencją a klasyfikacją prowadzi wprost do sprawozdań niezgodnych z ewidencją księgową, a to stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 18 pkt 2 ustawy o dyscyplinie). Dlatego zakładowy plan kont i zasady ewidencji analitycznej buduje się z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji (art. 40 ust. 2 pkt 1 uofp; art. 40a uofp).

Stan prawny wymaga tu rozróżnienia dwóch okresów. Do wykonywania budżetu w 2026 r. stosuje się klasyfikację z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 513). Do planowania na 2027 r. stosuje się nową klasyfikację z rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 20 kwietnia 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 582; podstawa wydania: art. 39 ust. 4 i 5 uofp).

Konta wymagające rozszerzenia ewidencji o podziałki klasyfikacji budżetowej

Związek rachunkowości z klasyfikacją budżetową konkretyzuje się w opisach kont załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie rachunkowości i planów kont. Opisy te przesądzają, dla których kont ewidencja szczegółowa musi obejmować podziałki klasyfikacji budżetowej, a dla których jest to rozwiązanie fakultatywne. Rozróżnienie ma znaczenie przy budowie zakładowego planu kont: dla pierwszej grupy jednostka nie ma wyboru, dla drugiej dokonuje wyboru w polityce rachunkowości i wybór ten dokumentuje.

Ewidencję według podziałek klasyfikacji prowadzi się obowiązkowo dla następujących kont:

Konto 130 „Rachunek bieżący jednostki". Wpływy z tytułu zrealizowanych dochodów budżetowych ujmuje się z ewidencją szczegółową według podziałek klasyfikacji dochodów budżetowych, a zrealizowane wydatki budżetowe według podziałek klasyfikacji wydatków budżetowych. Ewidencję szczegółową do konta 130 prowadzi się w szczegółowości planu finansowego dochodów i wydatków; dochody nieujęte w planie finansowym ewidencjonuje się według podziałek klasyfikacji budżetowej (opis konta 130 w załączniku nr 3 do rozporządzenia). W praktyce oznacza to prowadzenie subkont dochodów i subkont wydatków w pełnej szczegółowości: dział, rozdział, paragraf.

Konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych". Ewidencja szczegółowa powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą; klasyfikacja może być alternatywnie stosowana na kontach korespondujących z kontem należności (opis konta 221 w załączniku nr 3 do rozporządzenia). Jeżeli jednostka wybiera wariant alternatywny, wskazuje to wprost w polityce rachunkowości.

Konta zespołu 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie" (konta 400 do 409). Ewidencję szczegółową prowadzi się według podziałek klasyfikacji planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych do potrzeb planowania, analiz i sprawozdawczości (opis zespołu 4 w załączniku nr 3 do rozporządzenia). To najszersze zastosowanie klasyfikacji poza kontem 130: każdy koszt rodzajowy otrzymuje przypisanie paragrafowe.

Konto 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych". Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów według pozycji planu finansowego (opis konta 720 w załączniku nr 3 do rozporządzenia), a plan finansowy dochodów jest sporządzany w układzie klasyfikacji.

Konta pozabilansowe planistyczne i zaangażowania. Ewidencję szczegółową do konta 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych" oraz konta 981 „Plan finansowy niewygasających wydatków" prowadzi się w szczegółowości planu finansowego; do konta 982 „Plan wydatków środków europejskich" według podziałek klasyfikacji budżetowej; do kont 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego" i 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat" według podziałek klasyfikacyjnych, w sposób zapewniający

ustalenie kwoty niewygasających wydatków (opisy kont 980, 981, 982, 998 i 999 w załączniku nr 3 do rozporządzenia). W samorządowych zakładach budżetowych analogiczny wymóg dotyczy konta 985 (opis konta 985 w załączniku nr 3 do rozporządzenia).

Odrębną grupę stanowią konta, dla których klasyfikacja jest fakultatywna. Ewidencja szczegółowa do kont zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia", w tym do konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami", może być prowadzona według podziałek klasyfikacji budżetowej (opis zespołu 2 oraz opis konta 201 w załączniku nr 3 do rozporządzenia). Wybór tego rozwiązania jest decyzją jednostki; przemawia za nim ułatwienie wstępnej kontroli zgodności zobowiązań z planem finansowym (art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a uofp) oraz zasilanie danych o zaangażowaniu. Jednostka, która z tej możliwości korzysta, zapisuje to w polityce rachunkowości; jednostka, która rezygnuje, zapewnia powiązanie rozrachunków z klasyfikacją na etapie dekretacji wydatku na koncie 130 i kontach zespołu 4.

Zestawienie prowadzi do wniosku praktycznego: minimalny obligatoryjny zasięg klasyfikacji budżetowej w księgach jednostki obejmuje konta 130, 221 (z wariantem alternatywnym), zespół 4, konto 720 oraz konta pozabilansowe 980, 981, 982, 998 i 999. Ten zasięg wyznacza minimalną zawartość tabeli powiązań: konto, paragraf.

Przejdź do sklepu →

www.sklep.oddk.pl